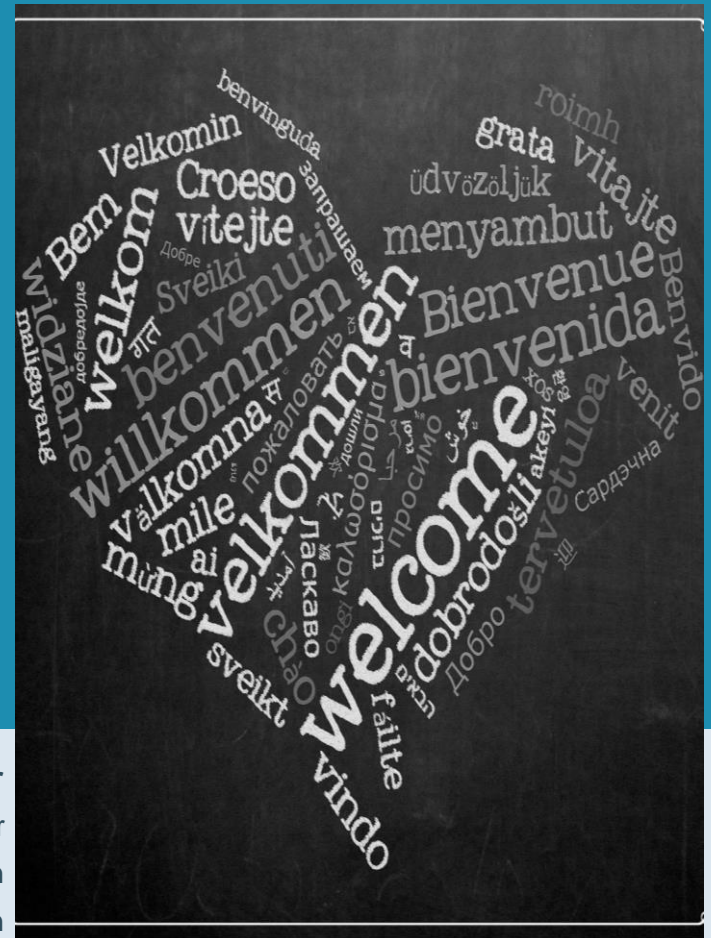

“Juf, iedereen op deze school is bang!”

Kinderen over meertalig opgroeien

*School Love Onderzoek
Departement Onderwijs & Vorming
28 april 2022*

dr. Graziela Dekeyser
Postdoctoraal onderzoeker
Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
KU Leuven

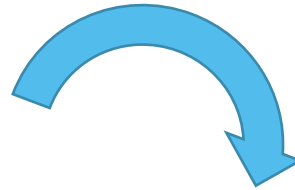
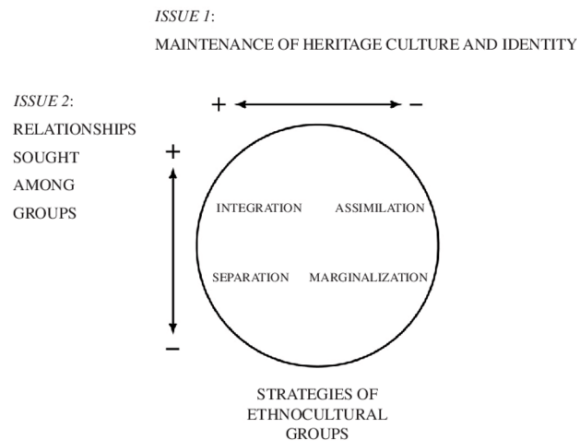

Hoe zijn meertaligheid en welzijn aan elkaar gelinkt?

Wat weten we uit onderzoek?

Meertaligheid en welzijn kinderen

Taal is onderdeel van identiteit én manier om contact te maken

DUS goed zijn in het NL én thuistaal is gelinkt aan **hoger welzijn** (psych, gezin, school)

Waarom?

Meertalige kinderen zijn meertalig omdat het **functioneel** is voor hen (complementariteitsprincipe)

Meertaligheid en welzijn kinderen

Complementariteitsprincipe (Grosjean, 2010)

Kinderen worden meertalig omdat talen **functioneel** zijn...

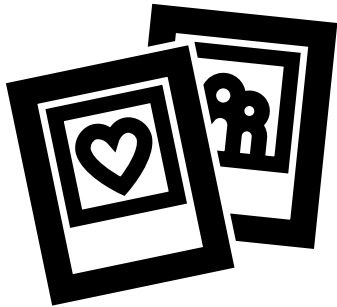
Gevolgen:

- Taalkennis is **domeinspecifiek**
- Taalkennis is afhankelijk van aanwezigheid van taal in verschillende sociale **contexten**

Meertaligheid en welzijn kinderen

Taal is kapitaal!

Sociaal

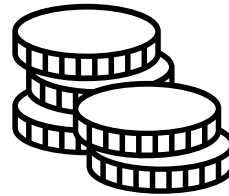
Taal kennen =
verbonden zijn

1: Ik vind da leuk da wij die taal gewoon kunne, met andere babbelen. Ik praat Pools en ik vind da gewoon leuk da we bijvoorbeeld met 2 **Nederlands** kunnen praten, als ik, als da ni kon, zouden wij ons ni begrijpen omdat zij Russisch en ik Pools praat.

Bron: Dekeyser, G. (2020). "Miss, That's Not Special. Everybody Speaks Multiple Languages." *Children's Voices about Being Multilingual Within and Beyond their Family. A Multi-Method Study in Antwerp, Belgium*. Leuven: Centre for Sociological Research. PhD.

Meertaligheid en welzijn kinderen

Taal is kapitaal!

Instrumenteel

Taal kennen =
belangrijk voor de
toekomst

X: Ik vind dat normaal dat de juf da vraagt. Want das, ze zei dat ze op school zit en als ge ni zo goe NL kan, ik denk dat wel dat dat een probleem is voor haar, ook voor haar toekomst waar dat zij geen NL, ni zo goe NL kan, spreek je in de toekomst misschien zelf een probleem. **Met Russisch in België denk ik niet dat je echt super veel kan doen.**

Bron: Dekeyser, G. (2020). "Miss, That's Not Special. Everybody Speaks Multiple Languages." *Children's Voices about Being Multilingual Within and Beyond their Family. A Multi-Method Study in Antwerp, Belgium*. Leuven: Centre for Sociological Research. PhD.

Meertaligheid en welzijn kinderen

Taal is kapitaal!

M: En waarom wil je Spaans leren?

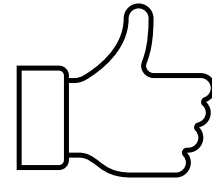
Is da een mooie taal, een belangrijke taal?

D: Dat is een **leuke** taal.

Y: Frans en Engels.

M: En waarom wil je die twee leren?

Y: **Mooi** en leuk.

Intrinsiek

Taal kennen =
fun!

Bron: Dekeyser, G. (2020). "Miss, That's Not Special. Everybody Speaks Multiple Languages." *Children's Voices about Being Multilingual Within and Beyond their Family. A Multi-Method Study in Antwerp, Belgium*. Leuven: Centre for Sociological Research. PhD.

Meertaligheid en welzijn kinderen

MAAR hoe kinderen hun talen percipiëren/leren/gebruiken is afhankelijk van hun sociale context

Kinderen internaliseren taalideologie en taalhiërarchie

Individuele taalkeuze

Meertaligheid als sociale skill

Communication Accommodation Theory

Cognitief motief

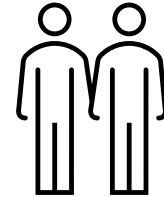
Wil dat de ander
je begrijpt

Ilias zijn mama is Roemeens maar woont al vanaf haar geboorte in België.

Zijn papa is ook Roemeens maar is in Roemenië geboren.

Ilias heeft ook nog een grote broer en een grote zus.

Het volledige gezin zit samen in de auto op weg naar de grootouders van Ilias.

Affectief motief

Wil je (niet)
verbonden voelen
met de ander

Communication Accommodation Theory

Eigen voorkeur ondergeschikt

M: **En jij denkt dat ze het niet zouden zeggen? En waarom denk je dat ze dat niet zouden zeggen aan de mama.**

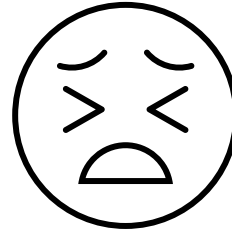
H: Ja omdat de papa geen Nederlands kan en anders is dat zo, ja....

M: Zeg maar, er is niks fout of goed hé. 't Is maar om er over na te denken hé, er zouden van alle antwoorden kunnen zijn.

H: **Anders voelt de papa zich zo, ja, hoe moet ik dat zeggen, dat die dat niet verstaat.**

M: Een beetje **buitengesloten** misschien? Is dat het woord?

H: Ja.

Cognitieve belasting

X: Dat is soms moeilijk want gij komt van school, je spreekt Nederlands en dan wil je iets zeggen tegen je moeder bijvoorbeeld maar **das moeilijk om terug naar Roemeens te gaan**, terug Roemeens te gaan spreken. Soms zeg je ook fouten want soms kan ik zelf geen zinnen maken in het Roemeens en dan zegt mijn moeder zo van: waa, wa zei je? En soms is het moeilijk en zeg ik het in het Nederlands, en mijn moeder verstaat da soms ni en **kan soms ni terug antwoorden, en das moeilijk want je komt van school, spreek je Nederlands heel de dag**, dan ga je naar huis en je probeert Roemeens te spreken, je moedertaal te spreken maar soms gaat dat mis.

Communication Accommodation Theory

Power of the least skilled

Meertaligheid stimuleert sociaal inlevingsvermogen

Belang van *belonging* → eigen voorkeuren ondergeschikt

‘Niet’-aanpassing

Op school, maar zeker ook thuis

Peer bonding ≠ uitsluiting per definitie

Functionaliteit van talen → cognitieve inspanning

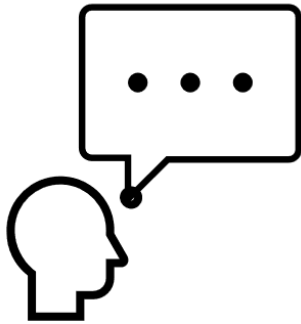

—

Rol van context

Language policy: hoe leren
kinderen (over) taal?

(Family/School) Language Policy (Spolsky, 2012)

Taalpraktijk/input

Kwantiteit én
kwaliteit

**Taalideologie/
attitudes**

Taalmanagement

Impliciet én
expliciet

(Family/School) Language Policy (Spolsky, 2012)

Tabel 21: Taalregels gerapporteerd door leerlingen kwantitatieve MiNA-steekproef, Antwerpen (2014-2015)

Variabele	Categorieën	Percentage	N
Taalregels thuis	Geen regels	81.7	833
	Regels, geen straf	7.5	76
	Regels; straf	10.9	111
	<i>Missing</i>		16
Thuis taal op school toegelaten (Me)	Ja, altijd	7.1	59
	Ja, soms	14.9	124
	Nee, nooit	54.5	453
	Weet ik niet	23.5	196
	<i>Missing</i>		15
Mag thuis taal op school? (niet-Me)	Nee	53.5	99
	Ja	46.5	86
	<i>Missing</i>		4

Bron: Dekeyser, G. (2016). *Meertaligheid in Antwerpen: een kinderblik*. Leuven: Centrum voor Sociologisch Onderzoek.

Beleid en impact op beleving talen

Sterke grenzen trekken tussen talen = impliciete boodschap dat talen niet compatibel zijn

Sterke talenhiërarchie is geassocieerd met subtractieve meertaligheid

Bron: Dekeyser, G. (2020). *"Miss, That's Not Special. Everybody Speaks Multiple Languages." Children's Voices about Being Multilingual Within and Beyond their Family. A Multi-Method Study in Antwerp, Belgium*. Leuven: Centre for Sociological Research. PhD.

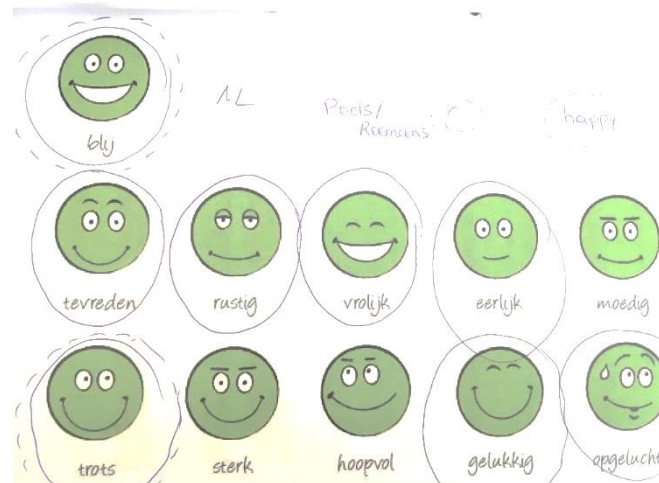
Hoe is het om meertalig te zijn?

Bron: Dekeyser, G. (2020). *“Miss, That's Not Special. Everybody Speaks Multiple Languages.” Children's Voices about Being Multilingual Within and Beyond their Family. A Multi-Method Study in Antwerp, Belgium.* Leuven: Centre for Sociological Research. PhD.

Hoe is het écht om meertalig te zijn?

X: Trots.
M: Trots. Euhm, hoezo **trots**?
X: Omdat je Nederlands kan praten.
M: Omdat je da kan. Ja.

M: Vrolijk hoor ik hier al. Vrolijk en gelukkig e.
Waar staat dat?
X: En rustig.
M: Rustig.
X: Nee wacht,, **opgelucht**, nee wacht.
M: Opgelucht?
X: **Ja want stel je voor, ik begrijp mijn ouders ni, wa moet ik dan doen?**
M: Dus je bent blij dat dat niet zo is. Ok.

M: En waarom **tevreden**?
X: Ja dan kunnen ze mensen van NL en België begrijpen he
M: Ja, omdat ge die dan kunt verstaan. En.. [...]

Bron: Dekeyser, G. (2020). "Miss, That's Not Special. Everybody Speaks Multiple Languages." *Children's Voices about Being Multilingual Within and Beyond their Family. A Multi-Method Study in Antwerp, Belgium*. Leuven: Centre for Sociological Research. PhD.

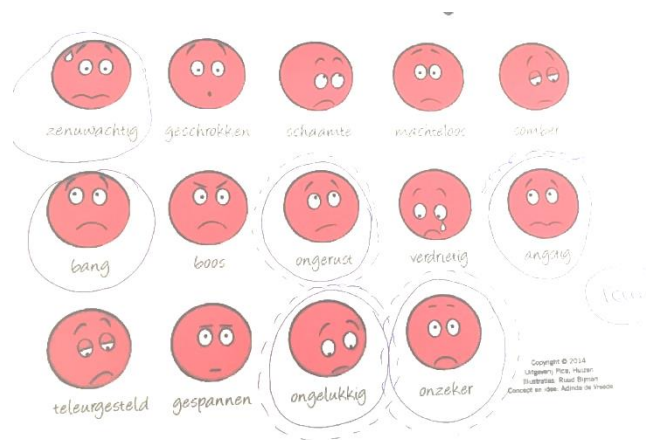
Hoe is het écht om meertalig te zijn?

M: Ah, teleurgesteld.

1: Teleurgesteld da gij die woordje nie meer kent ofzo.

M: En teleurgesteld, zijn dan anderen teleurgesteld in jou of ben je teleurgesteld in jezelf?

1: **Teleurgesteld in je eigen.**

M: Zijn er nog die jullie zouden aanduiden?

X: **Machteloos.** Nee.

M: Machteloos

X: **Geschrokken.**

M: Schrikt ge dan als ge zo iets fout zegt? Voelt dat raar of??

X: **Dan wil ik een zak over mijn hoofd.**

M: Nee serieus Y, waarom zou je **boos** aanduiden?

Y: Juf, omdat ik momenteel NL moet spreken.

M: Op school dan?

Y: Ja

M: Zou je liever Berbers spreken met hem?

Y: Nee, ik wil gewoon kunnen spreken.

M: Nee? En voor uzelf, als je aan uw moedertaal denkt, zou je dan dingen kunnen aanduiden?

X: Misschien **bang**.

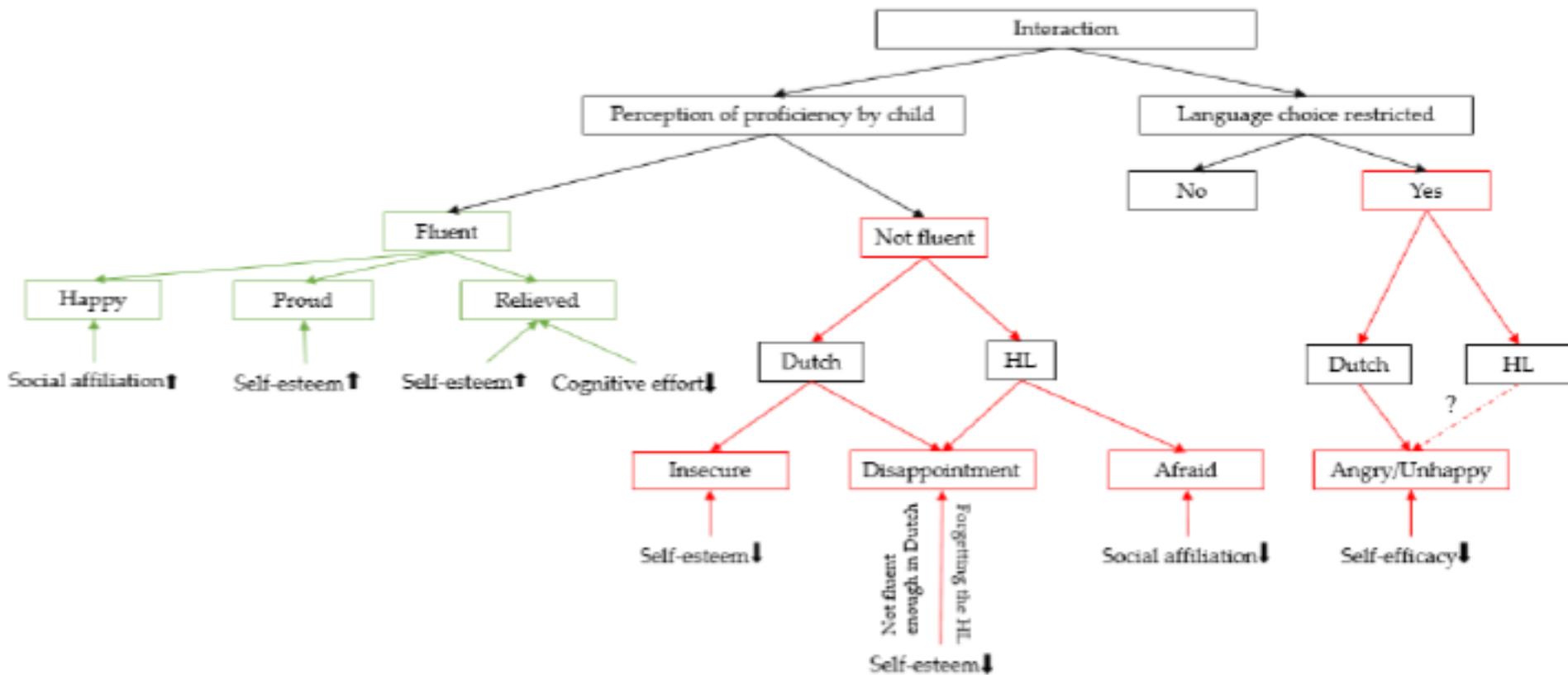
M: Bang?

X: Als je hier in België zijt en euhm, en je kent bv Turks en euh ja, en je bent hier heel lang, dan kan je ook die taal vergeten en dan ben je zo bang dat je dat vergeet.

M: Bang dat je je moedertaal zou vergeten.

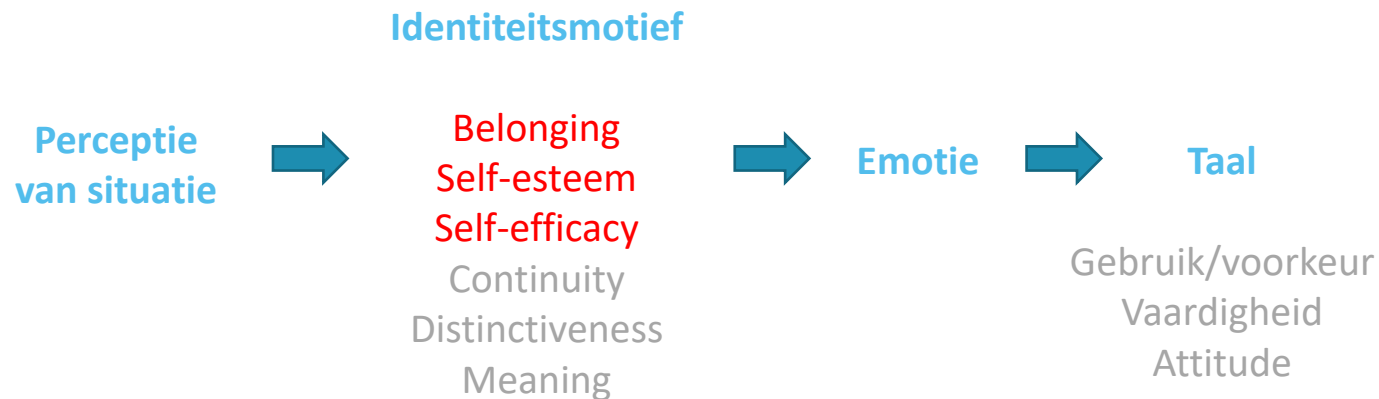
Bron: Dekeyser, G. (2020). "Miss, That's Not Special. Everybody Speaks Multiple Languages." *Children's Voices about Being Multilingual Within and Beyond their Family. A Multi-Method Study in Antwerp, Belgium.* Leuven: Centre for Sociological Research. PhD.

Emotionele beleving is sociaal geconstrueerd

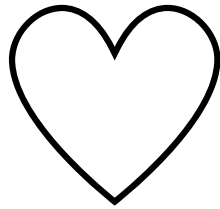
Bron: Dekeyser, G. (2020). "Miss, That's Not Special. Everybody Speaks Multiple Languages." *Children's Voices about Being Multilingual Within and Beyond their Family. A Multi-Method Study in Antwerp, Belgium*. Leuven: Centre for Sociological Research. PhD.

Emotionele beleving is sociaal geconstrueerd

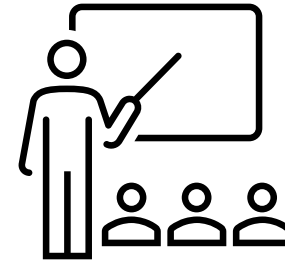
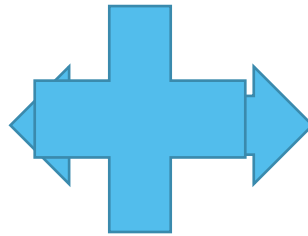

Bron: Dekeyser, G. (2020). "Miss, That's Not Special. Everybody Speaks Multiple Languages." *Children's Voices about Being Multilingual Within and Beyond their Family. A Multi-Method Study in Antwerp, Belgium*. Leuven: Centre for Sociological Research. PhD.

Taal leren is méér dan cognitieve taalontwikkeling

Emotionele
context

Formele context

! Belang van
krachtige
leeromgeving

Stof om
over na te
denken...

Meertalig zijn is niet zo eenvoudig voor kinderen

Ambivalente emotionele ervaring

Wat kunnen we doen om dit te verlichten?

https://kuleuven-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/graziela_dekeyser_kuleuven_be/ESMILQ_ryo5GmvWxt_HovA8BCk4QX4yniyYhCnvKyYV8Q?e=ZOL4D3

Suggesties?

Powered by **Poll Everywhere**

Start the presentation to see live content. For screen share software, share the entire screen. Get help at pollev.com/app

Visie van Sint-Salvator over meertalenbeleid

5 'goede manieren' als mensen verschillende talen spreken

1. Praat met elkaar, hou het gezellig.

We kiezen voor positief taalgebruik. We praten beleefd en gebruiken geen scheldwoorden.

2. Welke taal je ook spreekt, iedereen hoort erbij.

We kiezen steeds voor de gemeenschappelijke taal als er verschillende talen in een groepje gesproken worden. Zo kan iedereen elkaar verstaan en deelnemen aan het gesprek. Het is beleefd over te schakelen op de gemeenschappelijke taal als er iemand bij komt. We waken erover dat taal geen uitsluiting tot gevolg heeft.

3. Mijn thuistaal kan me helpen bij het leren van de schooltaal.

Alle kinderen komen naar school met een thuistaal. De taal die op school gebruikt wordt, is complexer en meer gericht op leren. De thuistaal kan hier als een trapje gebruikt worden om die schooltaal goed te leren. Zo gaat het leren beter!

4. Ik voel me fijn als mijn taal er mag zijn.

Thuistaal is een heel belangrijk deel van elke persoonlijkheid. Deze thuistaal als iets positiefs zien en deze een plaats geven op school, zorgt ervoor dat kinderen zich goed voelen. Wie zich goed voelt, kan beter leren.

5. Ik wil weten wie je bent.

We stimuleren kinderen om interesse te tonen en nieuwsgierig te zijn naar andere talen. Deze attitude is noodzakelijk in een mondialiserende wereld. Al onze kinderen moeten goede taalleerders worden.

Meertaligheid
toelaten

Meertaligheid
benutten

Meertaligheid
stimuleren

School als model voor samenleving

Assimilatie

- 'Hier spreekt met enkel Nederlands'
- Terugdringen van verschillen

Kleurenblind

- Laisser-faire
- Verschillen negeren

Pluralisme

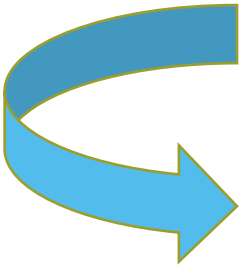
- Meertalig onderwijs
- Verschillen en gelijkenissen erkennen en waarderen

Bron: Agirdag, O. (2020). *Onderwijs in een gekleurde samenleving*. EPO: Berchem

Meertaligheid toelaten

School als model voor samenleving

Kinderen leren hoe samenleving werkt in belangrijke mate via school (hidden curriculum)

Sterke grenzen trekken tussen talen is impliciet aan kinderen vragen om een keuze te maken

Bedreiging van identiteitsmotieven

X: Juffrouw ik vind dat echt niet eerlijk. Dat ge zit in de klas enzo, ge praat met uw vriend Arabisch, ineens komt er n juf : wat hoor ik daar? Wat hoor ik daar? Echt niet eerlijk. Das hun taal, die mogen dat wel spreken. Wij onze taal, die mogen we dan toch ook spreken?

Meertaligheid benutten

Kinderen willen vaardig zijn in hun talen

Negatieve emoties → minder oefenen van taal

Onderzoek: kinderen zetten thuistaal in de klas vooral in voor didactische redenen

M: **maar wordt er aan jou soms gevraagd om van taal te veranderen X?**

K: mmm nee.

X: Jawel.

K: **In de school wel.** Als ik, juf, soms, ik kan ni alles in het NL uitleggen dus soms zeg ik dat in het Pools.

M: uhu

K: **En als juf dat hoort; die zegt: praat geen Pools, praat NL.**

M: **Uhu en hoe voelt dat dan?**

K: Euh...Juf, dat vind ik een beetje ni leuk want euh...

X: racistisch.

K: Euh, neee, ik bedoel ni racistisch, **is gewoon, als ik ni in het NL kan, mag ik toch iets in het Pools uitleggen**

Meertaligheid bevorderen

Kinderen zelf: blij met toelaten en benutten

Geen expliciete vraag om op school thuistaal te leren

MAAR vaardigheid in thuistaal bevordert
oppikken van het Nederlands

Ijsbergmodel Cummins

Inspiratie? Functioneel Meertalig Leren

Vragen, opmerking, bedenkingen?

Powered by **Poll Everywhere**

Start the presentation to see live content. For screen share software, share the entire screen. Get help at pollev.com/app

Bedankt!

graziela.dekeyser@kuleuven.be

https://www.researchgate.net/profile/Graziela_Dekeyser